

de Jacobs ladder

Kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen'

de Jacobs ladder

Bij de voorplaat

Koning Willem I (sinds 1813 soeverein vorst) in 1819
geschilderd door Joseph Paelinck.

33e jaargang nr. 2, april, mei, juni 2013

Erelid

- D. Brouwer de Koning, oud-burgemeester van Jacobswoude
- C. Karmelk, oud-penningmeester van de vereniging (2012†)

Voorzitter

- Ben Beukenholdt, Thuisweide 30, 2481 BK Woubrugge, telefoon 0172-519247, e-mail benbeukenholdt@hotmail.com

Secretaris

- Arjen Schreuder, Sterrenkroos 23, 2481 CM Woubrugge, telefoon 0172-518586, e-mail arjenschreuder@casema.nl

Penningmeester

- Frits Rohling, Theo Bosmanlaan 17, 2355 DA Hoogmade, telefoon 071-5018645, e-mail tjerkhiddes@kpnplanet.nl

Bestuursleden

- Ewout van der Dussen
- Nico van Hemessen
- Thea Kok-Lansbergen
- Peter de Lange
- Ellen Wijsman

Redactie

- Ewout van der Dussen
- Thea Kok-Lansbergen (eindredactie), Emmalaan 74, 2481 BB Woubrugge, telefoon 0172-518585, e-mail: uitgelezen.teksten@inter.nl.net
- Arjen Schreuder

Basisvormgeving en opmaak

Blikveld, Halfweg

Aan dit nummer werkten mee

Henk Houtman
Ed Molenaar
Joke Verdoner

Foto's en illustraties

Bep van der Laan
Archief Joke Verdoner
Archief fam. Bouthoorn
Hugo Tander
Oude prentkaarten vertellen over Hoogmade en Woubrugge
door J.W. van Zwieten Uitgave: Repro-Holland
Alphen aan den Rijn

Fotobewerking

Hugo Tander

www.hemessen.nl

.....

Op tijd opzeggen!

Wilt u – om wat voor reden dan ook – uw lidmaatschap van de Historische Vereniging niet verlengen, vergeet dan niet dit tijdig (vóór 1 december) schriftelijk te melden aan onze penningmeester: Frits Rohling, Theo Bosmanlaan 17, 2355 DA Hoogmade, e-mail: tjerkhiddes@kpnplanet.nl.

Contributie

Wilt u de Jacobs ladder voortaan ook graag elk kwartaal thuis ontvangen?
Bel, schrijf of mail dan naar onze secretaris, Arjen Schreuder.

De contributie bedraagt € 13,- per jaar; en € 17,- voor hen die dit blad per post ontvangen. Te voldoen op onze rekening bij de Regiobank, nummer 85.00.17.416 t.n.v. Penningmeester Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen', Theo Bosmanlaan 17, 2355 DA Hoogmade

De Jacobs ladder is een uitgave van de Stichting tot Behoud van het Cultureel Erfgoed van Jacobswoude.

ISSN 0168-1079

© Historische Vereniging 'Otto Cornelis van Hemessen'.
Niets uit deze uitgave mag vernieuwvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Van de voorzitter

Nu ik dit schrijf komt heel langzaam de lang verwachte lente een klein beetje op gang. Af en toe schijnt de zon, en uit de wind is het niet slecht toeven.

Voor u ligt nummer twee van onze Jacobs ladder van dit jaar. De artikelen in dit nummer zijn n.m.m. allemaal weer even boeiend.

En als er iets in staat wat niet helemaal correct is, dan zijn we dankbaar dat iemand het aan ons meldt. En die lezers zijn er gelukkig.

Wat we ook graag van u willen, is uw mailadres. Dan kunnen we u, indien nodig, ook tussen de Jacobs ladders door, op de hoogte houden van speciale activiteiten. Doe ons een plezier en stuur een mailtje aan Frits Rohling, tjerkhiddes@kpnplanet.nl. Ik hoop echt dat u het doet, waarvoor bij voorbaat onze dank.

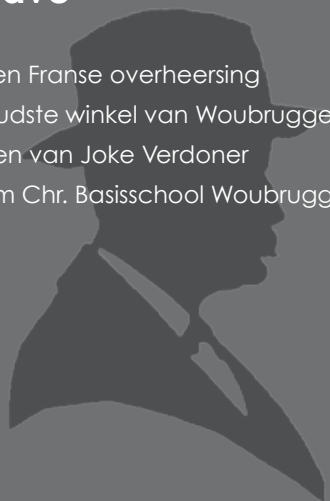
Ik hoop u allen te mogen ontmoeten op onze ALV op 23 mei (20.00 uur in Café Die Twee). Daarna wacht u een interessante lezing over dialecten, door drs. Stephan de Vos.

Op 15 juni zijn we weer present op de Open Waterrecreatiedag.

Veel leesgenoegen, *Ben Beukenholdt*

Inhoudsopgave

- Woubrugge tegen Franse overheersing 2
- Bouthoorn, de oudste winkel van Woubrugge 8
- De onderduikjaren van Joke Verdoner 12
- 150-Jarig jubileum Chr. Basisschool Woubrugge 14

OPROEP

Ter ere van de inhuldiging van Koning Willem-Alexander worden overal in het land koningslindes geplant. De koningslinde staat al sedert het begin van onze jaartelling bekend als een godenboom, en is een symbool voor bescherming en verbondenheid van een gemeenschap.

Ook in Kaag en Braassem worden er dit jaar koningslindes geplant: in Hoogmade op de hoek van de Kerkstraat en het Noordeinde, en in Woubrugge op de dierenweide.

Wij willen hier in een komend nummer graag op terugkomen, met – uiteraard – een terugblik op deze traditie. Zijn er lezers die zich herinneren of, en zo ja waar in 1948 toen Juliana koningin werd een koningslinde is geplaatst en of dat met enig ceremonieel gepaard ging? De redactie hoorde dat er ter gelegenheid van de kroning van Koningin Beatrix in 1980 zo'n boom geplant is aan de Krabbescheer, onderaan de dijk.

Wie weet er meer van? Graag een mailtje of telefoontje aan de redactie!

Lezers reageren

Jan Terhorst meldde ons naar aanleiding van het 'bankenverhaal' in nr. 3 van vorig jaar het volgende:

De heer Gerrit Windhorst nam de bank over van O.C. van Hemessen.

Hij woonde niet in De Klaproos zoals er staat, maar aan het Weteringpad nr.7 (tegenwoordig nr. 11); zijn zoon Jur Windhorst die vanaf 1956 in De Klaproos woonde, nam later de bank over.

Hans v.d. Wereld maakte ons attent op onjuiste informatie: Op de foto op p. 9 van nr. 1 van dit jaar stond (volgens info die wij ontvingen) de burgemeester van Steinkirchen. Hans v.d. Wereld meldt dat die burgemeester - Hans Gosch - niet aanwezig was bij de onthulling van het beeld van priester Hendrik. De afgebeelde persoon is Ulrich Heitmann, een betrokkene van het eerste uur (1982) bij de contacten tussen de Rijnstreek en Das Alte Land.

Woubrugge op de barricaden tegen Franse overheersing

Na 18 jaar schrikbewind vol plunderingen en onderdrukking eindelijk vrij

door Henk Houtman

Dit jaar wordt herdacht dat het 200 jaar geleden is, dat aan de Franse overheersing een einde kwam. Van 1795 tot 1813, achttien lange jaren, hebben de Fransen hier een waar schrikbewind gevoerd. Het land werd geplunderd en beroofd van zijn rijkdommen, het volk moest drie keer zoveel belastingen opbrengen als in Frankrijk zelf, duizenden Hollandse jongens werden uit hun gezinnen gerukt en gedwongen om in de Franse legers mee te vechten. In vele gevallen lieten ze daarbij het leven. In 1810 werd ons land zelfs ingelijfd bij Frankrijk.

Aan de aanvankelijke euforie over de vrijheid, gelijkheid en broederschap, die in 1789 bij het uitbreken van de Franse revolutie onder grote groepen van de bevolking leefde, kwam al gauw een einde toen de Franse legers in de winter van 1794 op 1795 ons land over de bevroren rivieren binnentrokken en bezetten. De Franse overheersers hielden met hun kanonnen en geweren de touwtjes vele jaren lang strak in handen.

Napoleon

In 1812 was Napoleon Bonaparte op het hoogtepunt van zijn macht. Bijna heel Europa, op Engeland na, was onder Franse heerschappij. Toen ging het fout voor de kleine man uit Corsica, die zichzelf tot keizer had uitgeroepen. Medio dat jaar trok de 'Grande Armée' naar Moskou en we weten hoe rampzalig deze veldtocht is verlopen. In oktober 1813 verloor Napoleon de Volkerenslag bij Leipzig, in april 1814 werd Parijs veroverd en werd Napoleon gedwongen afstand te doen.

Onder de vele honderdduizenden soldaten die naar Moskou optrokken, zaten - gedwongen - zo'n 25.000 Nederlanders. Boerenknecht Karel, de achternaam is niet bekend, was uit het

Woubrugse weeshuis gehaald om ook mee te vechten. Alle weeshuizen moesten hun strijdbare pupillen afstaan. Karel was in Rusland krijgsgevangen gemaakt en naar Siberië gestuurd. Twee jaar nadien keerde hij lopend terug. Hij meldde zich weer bij boer Turkenburg in Aarlanderveen, met de laconieke mededeling: "Goedenavond, baas". Ongeveer duizend van de 25.000 Nederlandse soldaten overleefden de veldtocht naar Rusland. Het vervolg kennen we uit de geschiedenisboekjes: Napoleon werd naar Elba verbannen, ontsnapte en kreeg binnen een jaar weer een leger op de been. Op 18 juni 1815 werd hij in de Slag bij Waterloo door Engelse en Pruisische legers, alsmede een klein contingent Nederlandse troepen definitief verslagen. Napoleon werd verbannen naar het eiland Sint-Helena, waar hij 5 mei 1821 op 51-jarige leeftijd overleed.

Frans bewind

De Fransen hebben het Nederlandse volk veel leed berokkend en grote schade aangericht. De invoering van het continentaal stelsel, het blokkeren van de handel met Engeland, had voor ons land een desastreus effect. Van de ooit zo sterke economie, gebaseerd op de handel via de zee, bleef weinig over. Op 3 februari 1811 werd de gehate Conscriptie ingevoerd: Nederlandse mannen moesten dienst nemen in het Franse leger. De door de Fransen ingevoerde burgerlijke stand leverde de administratieve basis hiervoor. Veel mannen tussen de 20 en 60 jaar moesten zich melden, ook uit Woubrugge en Hoogmade. In ons land werden zeven regimenten gevormd, die aan de veldtocht naar Rusland meededen. Een handjevol heeft het overleefd. Veel families werden in rouw gedompeld. Hoe erg het was, beschrijft Groen van Prinsterer in een herdenkingsboek in 1865:

"Ter versterking van de regimenten kwamen telkens versche soldaten aan. Het is daardoor onmogelijk het aantal menschenlevens te berekenen, waarop de Russische veldtog ook Nederland is te staan gekomen. Bij zulke toevoeren van jonge manschappen bezweken velen, voordat zij het oorlogstooneel bereikt hadden, onder de ontberingen en vermoeijenissen van groote marschen, waaraan zij nog niet gewoon waren, en van de overigen konden velen niet lang een oorlogsleven verduren als dat van het Fransche leger in Rusland. Zoo hebben twee honderd jonge, krachtige Friezen van de ligting van 1811, bestemd voor het 124ste regiment, in gezelschap van elkander en gezond en welgemoed, den marsch van 500 uren tot Polotzk volbragt; doch in het vijandelijke land zijn zij in korten tijd allen bezweken onder menigerlei ziels- en lichaamslyden."

Van het wereldtoneel terug naar onze dorpen. Is het chauvinistisch om te zeggen, dat inwoners van Woubrugge mede de aanzet hebben gegeven tot de aftocht en het definitieve vertrek van de Franse overheersers uit ons land? Uit het vervolg van dit verhaal zal blijken dat hun rol van belang is geweest.

Woubrugge

Woubrugge stond bekend als een recalcitrant, eigennuttig en zeer oranjegezind dorp. Daar had de ambachtsheer J.H. Vingerhoedt, die vanaf het allereerste uur vurig patriot was, niets aan kunnen veranderen. Vingerhoedt was burgemeester van Rotterdam, een voornaam man dus, die veelal verbleef op zijn buitenplaats 'De Snelle' in Moordrecht. Hij had in 1779 van mr. Theodorus van der Aar de Sterke de hoge heerlijkheid Esselijkerwoude gekocht met een groot woonhuis aan de Comriekade, Huis Ter Aar.

In de jaren tussen 1780 en 1795 was er al geregeld onenigheid tussen patriotten en prinsgezinden. De laatsten gaven hun opponenten scheldnamen van ongedierte zoals Keezen en Weegluizen. Vingerhoedt mocht de baljuw benoemen. Dat werd Henricus Hollingerus van Lansbergen, ook een vurig

patriot natuurlijk. Zo ook veldwachter Gableski. Zelfs predikant ds. Beasar, destijds door de ambachtsheer benoemd, moest de patriottische gezindheid hebben.

Het merendeel van de Woubruggenaren bleef orangist, en pestten de patriotten waar ze konden. Ze gingen kerken in Oudshoorn bij de prinsgezinde predikanten ds. Wernink en diens opvolger ds. Nicolaas Schotsman.

De liefde voor het patriottisme is Vingerhoedt duur komen te staan. Hij viel in ongenade bij stadhouder Willem V en diens echtgenote prinses Wilhelmina van Pruisen. Op 30 januari 1788 werden hem al zijn ambten afgenomen. Hij vroeg gratie maar kreeg die niet. Nog in datzelfde jaar stierf hij op zijn buitenplaats 'van uitputting en verdriet'. Hij liet zich begraven in....de Franse kerk in Rotterdam. Zijn echtgenote Jacomina Antonia Terwen stierf in 1800. Het paar bleef kinderloos. De heerlijkheid Esselijkerwoude komt dan via een zus van Jacomina Antonia in bezit van het geslacht Van Hoogstraten.

Te oranjegezind

Bij de nadering van de Franse troepen in 1795 kregen de patriotten in Woubrugge, het waren er niet veel, praatjes. Tijs Hofdijk, lid van een 'Comité van Toezigt', diende op 2 maart 1795 een klacht in "dat

de besturen te Woubrugge te Oranjegezind waren en eischte dat allen, die een ambt hadden, den eed op de nieuwe constitutie zouden doen." En inderdaad: stembevoegde burgers binnen Esselijkerwoude en Heer Jacobswoude, zoals Woubrugge in die tijd in officiële stukken werd genoemd, moesten een verklaring tekenen, die er niet om loog. Er stond onder andere in: 'Ik verklaar mijnen onveranderlijken afkeer van het Stadhoudelijk Bestuur'. In het archief van het Museum Van Hemessen is de handgeschreven verklaring in het archief terug te vinden. Als eersten tekenden patriotten van het eerste uur als Benjamin Brouwers, Pieter van Vliet en Abraham Bink de verklaring. De lijst van Woubruggenaren die - min of meer gedwongen - tekenden, zit ook in het archief, zo'n tachtig handtekeningen. De bekende historicus en veldwachter Otto C. van Hemessen zette later bij dertien handtekeningen van vooraanstaande patriotten een rood kruisje. Onder hen Cornelis Kempenaar, secretaris van het ambacht, pastoor Braakman, Jan van Griethuizen, de organist, schout Jacobus Claessen en predikant J. Heenk. In het archief van het museum is ook een mooi document te vinden van de hand van IJsbrand Strijk, die meldt dat "ons is ter hand gesteld door eenige van onze burgerleeden als dat op de 2 april (1795) eenige oproerigheeden op Woubrugge heeft plaats gehad met oranje boven te roepen en te draagen. Zo het zo mogt geweest hebben, zo hoopen en wij vertrouwen dat de leeden van die lieden uyt de municipaliteit dezelve gestrafft of straffe zullen zonder oogluikingen."

Het 'heilig pand der justitie' kwam in gevaar toen in Woubrugge landbouwer Jan van Teijlingen in 1795 werd gekozen als algemeen aanklager, zeg maar officier van justitie, en met hem zeven burgers als rechters. Ze bleken niets te snappen van de betogen der geleerde advocaten, zo lezen we in de Rijnlandsche Courant. Een oude man van 60 jaren hield men 30 dagen in voorarrest in de middeleeuwse cel van het Rechthuis, omdat hij een zak turf had gestolen. De getuigenissen waren zwak, maar toch werd de man voor twee jaren naar het tuchthuis in Gouda gestuurd.

Vrijheidsboom

Overal in het land werden Vrijheidsbomen opgericht als eerbetoon aan de Franse revolutie. Met de revolutie werd in Frankrijk de monarchie afgezet. De macht van adel en geestelijkheid werd gebroken. Vrijheid en democratie kwamen ervoor in de plaats. Dat was mooi voor de Fransen, maar niet voor ons. Toen de Franse legers, gesteund door de patriotten, ons land binnenmarcheerden, kwam er een bezettingsleger op ons af. Dat bracht geen vrijheid en democratie, maar kostte het land vele tientallen miljoenen. Het oprichten van Vrijheidsbomen werd dan ook als heulen met de vijand gezien.

In Woubrugge werd ook een Vrijheidsboom opgericht. Cornelis Boorsma, lid der municipale raad in 1795, draagt met zes andere leden de vrijheidsboom in triomf door het dorp. Vervolgens planten zij de boom zonder wortels voor de deur van het oude rechthuis.

Eigenlijk wilden de patriotten de boom voor de kerk zetten, maar dat ging niet door.

Het groepje Woubruggenaren danste en zong om de boom de carmagnole, een Frans patriottisch lied met bijbehorende dans. De jeneverfles ging rond en zelfs predikanten deden eraan mee, zoals ds. Van der Goes uit Woubrugge, die ook in de municipale raad was gekozen.

De boom hield het uit van januari tot oktober 1795 en belandde toen in de modder op het erf van de timmerman, die het maken en weer afbreken van de boom in één rekening van f. 23,30 kon opnemen.

Historicus O.C. van Hemessen meldt ergens in het museumarchief dat destijds kinderen uit gemengde huwelijken - bedoeld is dan patriottisch en prinsgezind - halfbloedjes werden genoemd.

Opstand

De Oranjegezinden moesten het zonder hun stadhouder Willem V doen, die met zijn gezin in 1795 was gevlucht naar Engeland. De patriotten verwoordden het zo:

"Hij was dan eindelijk weg, de Nero, de Alva, de bloedzuiger, die der Hollandsche natie het bloed

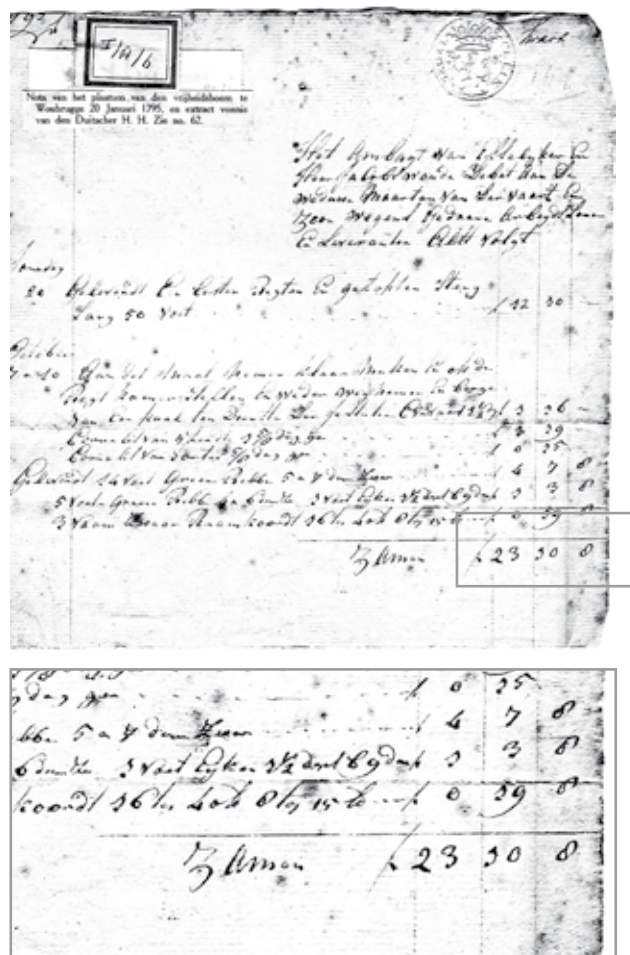
uitzoog, de tirannieke despoot, die zich vetmestte met het bloed der burgers. De laatste 'Aterlating uit het vervloekte Oranjestad' was naar Scheveningen gegaan, "met z'n schandelijk wijf en z'n jongens en die domme visschers hadden hem op hun schouders door het water gedragen naar de pink en hij was naar Engeland overgestoken."

Ja, grote woorden werden niet geschuwd. Het was de tijd van pamfletten, donderpreken in de kerk, felle stukken in de kranten.

De Fransen werden gehaat, maar na vele jaren van onderdrukking begon er hoop te gloren. Na de desastreuze tocht van Napoleon naar Rusland voelde men dat aan zijn keizerrijk weleens eens einde kon komen. Zou de vlam van Moskou's brand het morgenrood van de hoop op vrede zijn? Er braken relletjes uit.

Boven: Dansen rond de vrijheidsboom

Rechts: Nota van het plaatsen van de vrijheidsboom te Woubrugge, 20 januari 1795

Zo houdt de prinsgezinde ds. Sieverts op Eerste Paasdag, 18 april 1813, in Alphen een felle preek. Sieverts bidt niet voor Napoleon, zoals was voorgescreven, maar wel voor het wegnemen der roede. Het wordt een vlammend betoog tegen de Franse overheersers en de toehoorders raken er behoorlijk opgefokt van. Strijdbare mannen uit Alphen, Aarlanderveen, Oudshoorn, Koudekerk, Woubrugge en andere dorpen zoeken elkaar die dag op in de gelagkamers van de plaatselijke etablissementen en er worden plannen gesmeed. Minder openlijk wordt verder overlegd in achterkamertjes in Aarlanderveen bij Cornelis van den Bos, in Alphen bij molenaar Jan de Blom, in Oudshoorn bij graanhandelaar Pieter van der Lee en in Woubrugge bij koopman Anthony Schouten.

Er gaat het gerucht dat de Engelse vloot voor de kust ligt, Pruisen heeft zich bij de Engelsen aangesloten en ook bij Utrecht zouden Engelsen zijn gezien. Op 20 april zou een nieuwe inschrijving volgen van mannen, die in Franse krijgsdienst moesten. Men besluit zich, desnoods met geweld, tegen een nieuwe conscriptie te verzetten.

Binnen de kortste keren heeft zich in Rijnland een flinke groep opstandelingen gevormd. Als de volgende dag op de Alphense kerk de oranje-vlag wordt uitgestoken, slaat de vlam in de pan. Plotseling beieren de klokken van de kerk, op een ongewoon uur van de dag. In andere dorpen als Oudshoorn, Zwammerdam en Woubrugge wordt het luiden van de klokken overgenomen. Het is voor iedereen duidelijk: er staat wat te gebeuren. In Alphen worden de inschrijvingsregisters opgeëist en vernietigd. Een deel van de schare begeeft zich naar Woubrugge. In de verte ziet men reeds dat ook hier de Oranjevlag lustig wappert van de kerktoeren. Daar had Anthony Schouten voor gezorgd. Ook vanuit Boskoop en Ter Aar komen mannen, ja zelfs dienstdoden, aan. Ze dragen oranje én wapens.

Dan verschijnt een koets. De prefect van het departement Bouches de la Meuse, baron Van Stassart, had de sous-prefect Gevers van Endegeest in Leiden opdracht gegeven naar het kanton

Deze proclamatie was afgedrukt in een herdenkingsartikel 'Verzet in de Rijnstreek tegen de Fransche Overheersing' op 29 november 1913 in De Rijnlandsche Courant.

Woubrugge te rijden omdat daar een opstand was uitgebroken. Pieter van der Lee, die zich opwerpt als spreekbuis, stuurt Gevers terug naar Leiden met de opdracht daar verslag te doen van zijn bevinden in Woubrugge en Alphen. Gevers keert inderdaad terug.

Naar Leiden

Onder leiding van genoemde voormannen met Van der Lee aan het hoofd trekken de opstandelingen naar Leiden. Ook mannen uit de Venen sluiten zich aan. De troep zingt uit volle borst 't Is Oranje, 't Blijft Oranje, Oranje Boven'.

Het kleine contingent Fransen in de Sleutelstad weet zich geen raad. Twee dagen lang spelen zich chaotische tonelen in Leiden af, niet in de laatste plaats omdat de Leidse bevolking begint te muiten. Van de bakkers wordt brood gestolen, van de slagers het spek.

Uit Den Haag spoedt generaal De Lorcet zich met 1000 man naar Leiden. Generaal Molitor trekt met 2000 man vanuit Utrecht naar Leiden, overal in de dorpen onderweg detachementen achterlatend om de schuldigen van de opstand op te sporen. De rellen worden met harde hand de kop ingedrukt.

Er worden 32 opstandelingen gevangen genomen, onder wie de Woubruggenaren Willem de Groot, dagloner, oud 36 jaar, Jan van Kuilenburg, boer, oud 40 jaar, Gerrit Roos, boer, oud 29 jaar en Anthony Schouten, koopman, oud 28 jaar. Aanvoerder Pieter van der Lee en Jan de Blom weten te ontsnappen.

De Fransen vormen inderhaast een Militaire Commissie, een soort krijgsraad, onder presidentschap van de commandant van het derde bataljon de marche, generaal Escanié.

Bij een eerder proces in april 1813 braken als gevolg van de zware straffen ernstige ongeregelheden uit. Daarom maant gouverneur-generaal Lebrun, de hoogste baas in ons land, de Militaire Commissie voorzichtiger te zijn. Dat gebeurt. Vijf opstandelingen, onder wie een 17-jarige boerendochter, worden direct al vrijgelaten als

de rechtbank op 29 april 1813 zitting houdt.

Tijdens de zitting worden nog eens negen mannen in vrijheid gesteld.

Op grond van de Code Pénal, het Frans Wetboek van Strafrecht, worden Pieter van der Lee (Oudshoorn), Cornelis van den Bos (30 jaar, timmerman te Aarlanderveen) en Cornelis Kruij (Alphen), alsmede enige Leidenaren ter dood veroordeeld.

Van de Woubruggenaren behoren Willem de Groot en Gerrit Roos tot de vrijgelatenen. Jan van Kuilenburg krijgt 2 jaar en Anthony Schouten 1 jaar gevangenisstraf.

De volgende dag worden Cornelis Kruij en Cornelis van den Bos 's middags om half vier op de Vestwal bij de Koepoort in Leiden doodgeschoten. Pieter van Lee en Jan de Blom zijn zoals gemeld voortvluchtig.

Vrij

De opstand was een snoeihard signaal aan de bezetters, die zich na de rellen in Rijnland en Leiden en ook elders in het land niet meer onaantastbaar voelden. Het verloop van de strijd op het Europese front maakte hen er ook al niet geruster op.

In november 1813 vertrok de laatste grote leger-eenheid onder generaal Molitor uit Utrecht richting Parijs om niet meer terug te keren. Nederland was weer vrij. Op 30 november 1813 zette Willem Frederik prins van Oranje-Nassau, de latere koning Willem I, voet op Scheveningse bodem. (zie hieronder)

Hoed

In de collectie van het museum bevindt zich deze forse hoge hoed, gemaakt van blik. Het is zeer waarschijnlijk de hoed die op de top van de Vrijheidsboom is gezet, die tijdens de Franse overheersing enige tijd voor het Rechthuis in Woubrugge heeft gestaan. In Groningen is ook nog zo'n soort blikken hoed bewaard gebleven.

Foto Hugo Tander

8

Het gebruik om vrijheidsbomen op te richten hadden de Franse revolutionairen afgekeken van de Amerikanen in hun strijd voor de onafhankelijkheid. In 1766 werd in Boston de eerste Tree of Liberty opgericht. Al eeuwen werden versierde meibomen opgericht, waarbij vaak hulde aan de regerende vorst werd gebracht.

Dezer weken worden overal in het land lindebomen geplant ter ere van de inhuldiging van koning Willem Alexander.

Literatuur:

- Geschied- en Redekunstig Gedenkschrift van de Nederlandse Herstelling in den jare 1813, J.H. van der Palm
- De Rijnlandsche Courant van 29 november 1913

en andere edities

- 1813 In het licht der volkshistorie herdacht, pag. 42. W. Groen van Prinsterer, 1865
- De Adelaar en het Lam. Onrust, opruiing en onwil- ligheid in Nederland ten tijde van het Koninkrijk Holland en de Inlijving bij het Franse Keizerrijk (1806-1813), Johan Joor
- Dispereert niet, Twintig eeuwen historie van de Nederlanden, A. en H. Algra
- Het Herstel van Neêrlands Onafhankelijkheid in 1813 en 1814, Dr. Joh.C. Breen
- Volk in opstand, Henk Dinkelaar m.m.v. Jaap Haas- broek
- Kastelen en Buitenplaatsen in Zuid-Holland
- Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek
- Verschillende Jacobsladders
- Archiefstukken Franse revolutie uit het Museum Van Hemessen

Met dank aan Bas Lems, Almere, publicist

Bouthoorn de oudste winkel van Woubrugge die nog open is

Details van de vroegere maalderij Bouthoorn nog zichtbaar

door Ewout van der Dussen

Aan de Van Hemessenkade in Woubrugge, de vroegere Voorweg, zijn heel wat winkeltjes geweest; voor de dagelijkse boodschappen hoefde men niet naar de overkant. Ook handig voor de vele passe- rende schippers die overal konden aanleggen. Op één na zijn die winkeltjes daar allemaal verdwenen. Begin vorige eeuw was er ook een stukje Wou- brugse industrie, een maalderij.

In het fraaie boek 'Woubrugge aan de Wetering' is goed te lezen en te zien welke winkels, winkel- tjes en bedrijven er allemaal langs die waterkant waren. Men kon er terecht voor melk, levensmid- delen, textiel zoals keper, het blauwe goed waar- van boerenkielen werden gemaakt, klompen, olie voor de olielamp, zelfs voor kachels en haarden,

een schoenmaker, en tegen Sinterklaas ook voor speelgoed.

Veel van die huizen met winkeltjes hebben plaatsgemaakt voor vaak grotere woningen, of zijn in het geheel woonhuis geworden en niet meer als voormalig winkeltje herkenbaar. Behalve dan als er nog een klomp als uithangbord hangt, of als er bij binnenkomst meteen rechts een deur is naar de voorkamer, de vroegere winkelruimte.

De enige winkel die de tijd overleefd heeft is die van de firma Bouthoorn en de deuren van het oude pakhuis zijn nog steeds herkenbaar. De winkel wordt gerund door John Bouthoorn, die er met zijn broer Nico woont. Nakomelingen van een Nicolaas Bouthoorn die, geboren in Waarder, in Woubrugge terecht kwam en daar ook trouwde.

jaren voordat werd besloten het te laten maken. En toen sloeg de twijfel toe. De foto met een '3' was toen nog niet bekend. Moet de '3' dus een '2' zijn? Wel zeker is dat Gijsbert, een zoon van genoemde Nicolaas de stichter van het bedrijf is.

Hoewel de winkel met de mooie houten toonbank en schappen een oude indruk maakt, met gelakte planken en vakken, sommige nog gevuld met levensmiddelen zoals Brinta, blikken soep en flessen wijn, is het interieur niet zo oud als de vermelding boven de deur. De mooie betimmering dateert van 1953. De oorspronkelijk inrichting is dat jaar door een brand verloren gegaan. Er is toen tijdelijk in het pakhuis naast de winkel een verkooppunt gemaakt zodat het interieur kon worden 'gemoderniseerd'.

Het begin

Genoemde Nicolaas Bouthoorn, geboren in 1812 in Waarder, en Cornelia de Jongste geboren in 1809 in Hekenkamp, trouwden op 14 februari 1851 in Woubrugge. Hoe ze hier terecht zijn gekomen weten we niet, maar dat ze hier getrouwd zijn is zeker. Over Nicolaas is ook verder weinig bekend; volgens John was hij marktkoopman in onder andere Utrecht. Nicolaas en Cornelia kregen op 28 november 1851 een zoon, Gijsbert die in 1874 in Reeuwijk

trouwt met Magdalena van de Burg, oud 27 jaar. Omdat Gijsbert pas 22 jaar was en zijn ouders kennelijk al overleden waren, kreeg hij toestemming voor het huwelijk van zijn voogd Pieter Bouthoorn.

Nico Bouthoorn weet uit overlevering te vertellen dat de vader van Magdalena boer en smid was met de niets verhullende bijnaam 'Gouden Klomp' - hij gaf zijn dochter een bruidsschat mee van 10.000 gulden (heden ten dage zou dat bijna 100.000 euro zijn). Het echtpaar krijgt twee kinderen, Nicolaas geboren in 1875 en Sophia geboren in 1881. Sophia trouwt met Gillis van den Ameele en vertrekt uit het dorp.

Foto Bep van der Laan

Nico (rechts) en John Bouthoorn

Hoewel er nog wel enige verkoop is, is de toekomst van de winkel onzeker. De wisselende etalage gaat nog met de tijd en seizoenen mee. En binnen functioneert nog de oude winkelinrichting, met toonbank en de fraaie houten vakken. Ten dele zijn die vakken nog gevuld.

Dat het een oude zaak is blijkt uit het sierlijke glas-in-lood ruitje boven de winkel deur 'Bouthoorn anno 1873'. Maar er is ook een oudere foto van de deur met 'Bouthoorn anno 1872'. Lang geleden is dat ruitje door een steentje gesneuveld en het duurde

De namen Gijsbert, Nicolaas en Cornelis wisselen elkaar met de generaties af, waarbij ook de vrouwelijke variaties Gerdina en Cornelia voorkomen. Nicolaas trouwt in juli 1900 met Johanna Geertruida Jonker, een Woubrugse, dochter van Cornelis Jonker en Alida de Graaf. Vader Gijsbert maakt plaats voor het jonge stel en laat voor zichzelf naast de zaak een huis bouwen met daarboven een graanzolder verbonden met het pakhuis. Nicolaas zet de zaak voortvarend voort.

Zo laat hij in 1911 naast de winkel een maalderij bouwen. Zijn dan 6-jarige zoon mag de eerste steen plaatsen.

Over deze Nicolaas wordt verteld dat hij met de graanprijzen speculeerde, waarmee hij ook grote bedragen verloor, met als gevolg dat zijn zoon Cornelis niets met speculatie te maken wilde hebben. Het echtpaar krijgt twee kinderen, de eerste Gijsbert Cornelis in 1903 overlijdt bij zijn geboorte. En in 1905 wordt Cornelis geboren.

Cornelis trouwt, 37 jaar oud, op 10 juni 1943 met Maggeltje (Mas) van der Nagel, uit Woubrugge, 35 jaar oud, dochter van Johannes Cornelis (Jo) van der Nagel en Jacoba (Co) Schellingerhout. Zij krijgen twee zoons Nicolaas Gijsbertus (Nico) (1944) en Johannes Cornelis (John) (1946).

Cornelis, de vader van de twee jongens, een grote man, sterft in 1962 op 57-jarige leeftijd. John was toen 16 jaar en ging zijn moeder helpen in de zaak. Nico werkte o.a. bij scheepswerf De Dageraad.

"Ik was veel onderweg naar klanten en was overal kind aan huis. Mijn vader was in het dorp erg gezien en men was zeer meelevend na zijn overlijden", vertelt John. Na het overlijden van hun moeder in 1996 runt John de zaak.

afbeelding familiefoto:

Bij de heropening na de brand in 1952 van links naar rechts: Barend Oudshoorn (echtgenoot van Cor Schellingerhout), Cor Schellingerhout (tante van Mas Bouthoorn - Van der Nagel), Maggeltje (Mas) Bouthoorn - Van der Nagel, John en Nico Bouthoorn, Frieda Brunt (dienstbode), Cornelis Bouthoorn.

Na de twee Bouthoorns die er nog wonen, Nico en John, stopt de opvolging en waarschijnlijk ook de winkel.

De maalderij

Hoewel er in 'Woubrugge aan de Wetering' een foto en een korte opmerking over Bouthoorn en de maalderij staan, is het vanuit cultuurhistorisch oogpunt van belang hier wat meer over te vertellen, zeker omdat in de zijmuur van dit stukje industrie (tegenwoordig Van Hemessenkade 16/17) nog een plaquette zit van het leggen van de eerste steen:

Eerste steen gelegd door

C. Bouthoorn Nz

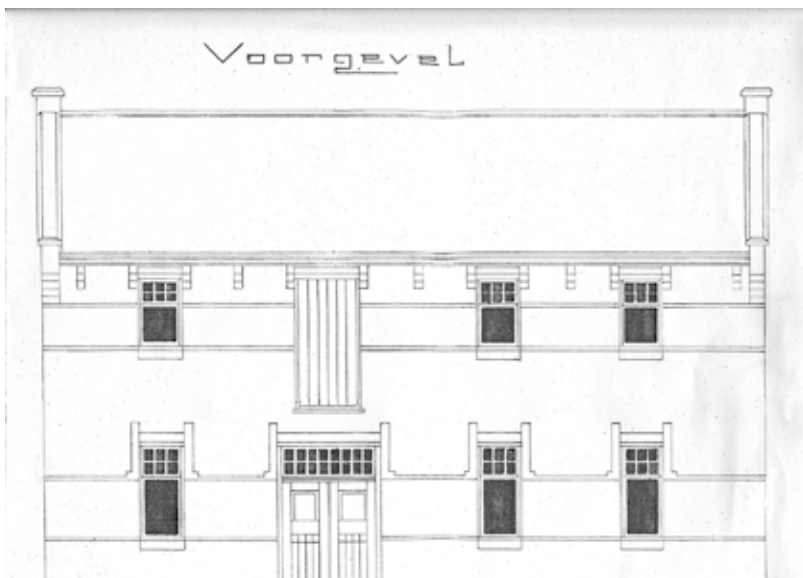
Oud 6 jaar

24 sept. 1911

Foto Hugo Tander

Ook bestaat nog in het Groene Hart Archief de bouwtekening van 12 september 1911 van de voorgevel, waarop de detaillering van de raamomlijsting is aangegeven, die ook op de ansichtkaart is te zien. De gemetselde onderkozijnen zijn niet op de tekening te zien maar nog wel in werkelijkheid in de zijgevel. In de twee zijgevels hebben kleine raampjes gezeten die dicht zijn gemaakt waarbij die onderdorpels zijn gebleven.

Oude ansichtkaart met rechts de maalderij, en eronder bouwtekening van september 1911

In de bouwtekening van de plattegrond met de plaatsen van de heipalen is de plaats waar de machinekamer komt een ruimte van 2,75 x 3,65 cm aangegeven met 8 extra heipalen voor de dieselmotor. Die motor, met een zwaar vliegwiel, is - volgens een verleende Hinderwetvergunning - in november 1929 vervangen door een elektromotor van 25 pk.

De diesel- of petroleummotor was één van de eerste verbrandingsmotoren voor industrieel gebruik die in schepen en voor periodes met weinig wind ook in korenmolens werd gebruikt. Een gevolg van die elektromotor, zo is het verhaal uit het verleden, is dat als hij startte, heel Woubrugge zonder stroom zat.

In 1938 verleende de gemeente Woubrugge aan Bouthoorn een bouwvergunning voor 'het veranderen van een pakhuis tot twee woonhuizen van Hemessenkade 16 en 17'. Uit de omschrijving 'pakhuis' kan worden afgeleid dat het maalbedrijf inmiddels was gestopt en dat de ruimte alleen als pakhuis werd gebruikt. De oppervlakte van de maalderij was 9 x 11 meter, voldoende voor de twee woningen waarbij de twee zijmuren konden blijven staan en met de dichtgemetselde raampjes herkenbaar zijn als de vroegere muren van de maalderij.

Behalve die nog zichtbare restanten van de maalderij is er volgens John ook nog een onzichtbare: "Onder het gras voor de woningen ligt nog een oude maalsteen."

Oude maalderijen in Woubrugge

Er hebben in Woubrugge meerdere maalderijen gestaan - bakkers hadden tenslotte meel nodig en ook zijn maalderijen gebruikt om veevoeder te maken. Van oudsher werd er gemalen door molens, al zijn de over gebleven molens allemaal watermolens.

Het restant van de oudste korenmolen van Woubrugge is de 'afgeknotte molen' aan de overkant van de Wijde Aa, vroeger 'De Jonge Willem' of 'De Zonnemolen' genoemd. Die molen, gebouwd in 1881 en onttakeld in 1931, heeft op diezelfde plaats een voorganger gehad: ook een korenmolen, molen 'De Hoop' gebouwd in 1687 en verdwenen in 1881.

Bijzonder is de plek van die molen, die nu in Roelofarendsveen staat; destijds behoorde die strook tot de gemeente Woubrugge. Het was dus de korenmolen van Woubrugge. Waarom die daar stond is niet duidelijk en merkwaardig omdat alle aan- en afvoer van en naar het dorp met een roeiboot moest gebeuren. Maar veel vervoer ging toen per boot.

Ook is er het voormalig graanmaalbedrijf A. Boon en daarna W. van der Vaart geweest aan de Boddens Hosangweg, op de plaats waar nu de witte appartementen staan. Dat bedrijf functioneerde van 1921 tot 1981, er waren ook een kunstmesthandel, een drogerij en veevoerbedrijf. In de Jacobsladders van 2001 nr. 4 en 2002 nr. 1, heeft Nico van Hemessen daarover geschreven

Korenmolen van Woubrugge aan de Wijde Aa, nu Roelofarendsveen

Onderduikjaren in Woubrugge

door Joke Verdoner

Het was Jan Stigter die de redactie op het idee bracht eens contact op te nemen met Joke Verdorner die bijna 67 jaar in de Verenigde Staten woont, en in de oorlogsjaren was ondergedoken bij burgemeester Rijnders. "Er is onlangs een boek over haar familie in de oorlog uitgegeven", wist Jan Stigter, "en zij kan vast wel meer over haar Woubrugse tijd vertellen." En dat bleek...

Een lange oprijlaan, een mooi groot huis aan het water. Het huis heette Jacobswoude en lag aan wat nu de Boddens Hosangweg is. Begin januari 1943 werd ik hier naartoe gebracht en zou hier ongeveer 2½ jaar blijven. 'Jacobswoude' was de ambtswoning van de burgemeester van Woubrugge en Hoogmade, Dirk Rijnders, en zijn vrouw, Ella Rijnders-van Kempen. Ze waren acht jaar getrouwd en hadden nog geen kinderen. Hoe kwam ik, een achtjarig kind uit Hilversum juist hier in Woubrugge terecht?

Omdat ik joods was, moest ik onderduiken en moest er een onderduikadres gevonden worden. Ik werd eerst ondergebracht in Kindertehuis Zonneschijn in Zeist totdat het daar na een maand of drie onveilig werd. Ons vroegere kindermeisje, Grada van de Beek, die inmiddels getrouwd was en in Den Haag woonde, nam mij twee weken in huis. Intussen zocht het verzet naar een veilige plek om mij onder te brengen. Het was dringend, want de buurman in Den Haag was een NSB-er.

Degene die naar een veilig adres voor mij zocht was 'Oom Henk', een verzetsman uit Hilversum, in werkelijkheid Kees Rijnders, de broer van burgemeester Rijnders. Het bleek moeilijk een adres voor mij te vinden.

Schoolmeisje in oorlogstijd

Zoals nu wel bekend is, was het tijdens de bezetting heel gevaarlijk joden in huis te nemen. Men riskeerde arrestatie, deportatie, en doodstraf. Toch waren er moedige mensen die dit risico namen.

Toen Kees Rijnders aan zijn broer en schoonzuster vertelde dat hij een adres zocht voor een achtjarig joods meisje en vroeg of zij haar misschien in huis wilden nemen, stemden zij toe. Zo kwam ik in januari 1943 in huis bij 'Oom Dick en Tante Ella'. Mijn naam werd veranderd van Joke Verdoner naar Joke Verdoren. Mijn 'background story' was dat mijn moeder in een ziekenhuis in Zwitserland lag en vanwege de oorlog niet terug kon komen. Omdat ik met mijn blauwe ogen en blonde vlechten helemaal niet opviel onder de Woubrugse kinderen werd besloten dat ik gewoon naar school kon gaan, naar de School Met de Bijbel. Ik kwam in de 4e klas met Meester Douwes die de verhalen uit de bijbel heel mooi kon vertellen, uit het oude en nieuwe testament. En iedere week moesten we een psalm of gezang uit ons hoofd leren. Ik kwam uit een volkomen seculier (niet religieus) joods gezin en dit was allemaal nieuw voor mij. Zoals veel ondergedoken joodse kinderen kwam ik na de oorlog thuis overtuigd van de waarheid van de Christelijke belijdenis, en probeerde ik ook mijn jongere zusje, die er niets van snapte, te bekeren. Ik ben altijd dankbaar geweest voor het onderwijs op deze basisschool die mij in mijn latere studie ook goed van pas kwam.

Verder kwam ik in de 5de klas bij Meester Alberts en daarna in de Opleidingsklas bij Meester Mooijaart, het hoofd van de school. Meester Mooijaart wist van het begin af aan wie ik werkelijk was zodat hij mij weg kon halen uit de klas in het geval er gevaar was. Dit werd mij later verteld, toen wist ik dat niet. Mijn beste vriendin in die tijd was mijn buurmeisje, Miny van Wijk. Ik was heel veel aan huis bij de familie Van Wijk en speelde vaak op de jachtwerf. Bouw van Wijk zat bij mij in de klas. Miny Lemkes, zoals ze nu heet, en ik zijn al deze jaren lang goede vriendinnen gebleven.

In november 1943, ongeveer elf maanden na mijn aankomst in het gezin Rijnders, werd hun eerste kind, Roos, geboren. Wij waren levenslang 'zussen', tot haar veel te vroege dood in 2002.

Burgemeester Rijnders en Mevrouw Rijnders-van Kempen, waarschijnlijk genomen in 1942 op het terras van hun huis in Woubrugge.

14

Meer onderduikers

Er waren op verschillende tijden meerdere onderduikers in huize Rijnders in die jaren. Meneer Santberg bijvoorbeeld, die voor Oom Dick op het raadhuis werkte om arbeidsdienst in Duitsland te ontkomen. Helaas besloot hij dat hij een keer absoluut zijn ouderlijk huis wilde bezoeken, en werd hij doodgeschoten toen hij in de buurt van zijn huis probeerde arrestatie te ontkomen. Verder was er een tijd lang 'Oom Huub', ook een joodse onderduiker. Tegen het einde van de oorlog, gedurende de hongerwinter, waren er vaak hongerige, magere mensen die bijgevoed moesten worden. De Woubrugse boeren zorgden ervoor dat wij genoeg te eten hadden. Toch werd er ook bieten-suiker gekookt op de kachel, en herinner ik me dat we ook tulpenbollen aten.

Er woonde een tijd lang zelfs een Duitse soldaat bij ons in. De Duitsers eisten dat Duitse soldaten inge-

kwartierd zouden worden bij burgers en Oom Dick vond dat de burgemeester het goede voorbeeld moest geven. Oom Dick probeerde Woubruggenaren zo veel mogelijk te beschermen door zich enigszins meewerkend op te stellen waar dit ongevaarlijk leek. Intussen was hij ook in het verzet, wat ik toen natuurlijk niet wist. Twee weken voor het eind van de oorlog werd hij gevraagd adressen van mannen voor werk in Duitsland te leveren. Hier was geen 'meewerken' meer mogelijk en de familie Rijnders ging zelf onderduiken. Meester Mooijaart en zijn vrouw namen mij toen in huis en ik bleef bij hen tot de bevrijding. Volgens mijn klasgenootje Inge Stigter kwam Meester Mooijaart de dag na de bevrijding voor de klas en zei: "Vandaag heet Joke Verdoren weer Joke Verdoner".

Bevrijding in zicht

Wat herinner ik mij nog meer uit die jaren? Ik sliep op een zolderkamertje met kleine ramen net onder het dak van waaruit je de weilanden tot in de verte kon zien. Op zomeravonden, als ik geacht werd te slapen, klom ik vaak op een stoel en keek uit over het mooie vredige landschap, de weiden, de sloten, de bloeiende bomen.

Ik herinner me ook de angst gedurende het laatste oorlogsjaar toen de Engelsen alle vervoer wat zich bewoog beschoten. Op een ochtend werden schepen die vlak voor ons huis lagen beschoten. Ik was doodsbang en heb uit angst enorm geschreeuwd. Daarna lag ik vele avonden bibberend in mijn bed - immers dicht bij die vliegtuigen! - op dat zolderkamertje als ik meende scheepsmotoren en vliegtuigmotoren te horen aankomen.

Eindelijk was de bevrijding er. Op een dag kwam een bekend gezicht de oprijlaan naar het huis inlopen. Het was mijn neef Albert die mij kwam opzoeken. De oorlog was voorbij. Weken later ging ik met de boot van Windhorst (?) naar Amsterdam waar mijn vader, teruggekeerd uit de onderduik in Friesland, mij weer zag na bijna drie lange jaren. Mijn moeder overleefde de oorlog niet, ze werd in Auschwitz vermoord. Mijn vader, jongere zusje en broer overleefden de oorlog. Wij emigreerden in 1946

naar Amerika, maar ik kwam vaak terug op bezoek in Nederland en de banden met Woubrugge zijn gebleven, zelfs tot nu, bijna zeventig jaar later.

December 1943: Joke Verdoner met Roos Rijnders in haar doopjurk.

Miny van Wijk (nu Lemkes-van Wijk) en Joke de dag na de bevrijding, 1945, op het muurtje van het terras van het burgemeestershuis.

Relevante boeken

'Levenstekens' door Hilde Verdoner (Uitgeverij Boom): de brieven van Jokes moeder uit Westerbork en de geschiedenis van de familie Verdoner in de oorlog.

'Oorlogservaringen van een plattelandsburgemeester' (zie Jacobs ladder nr. 2 2012, pag. 10)

'Verhaal over een dorp in oorlogstijd', uitgave Historische Vereniging O.C. van Hemessen (uitverkocht).

De Kwaasteniet / De Quaasteniet

Aat de Kwaasteniet, woonplaats onbekend, mailde de redactie:

'Al surfend over internet kwam ik uw historische vereniging tegen. Ik heb misschien nog wat interessant materiaal voor u. Ik ben namelijk bezig met de stamboom van de familienaam de Quaadsteniet en nu komen er in die stamboom 54 personen voor die geboren zijn in Woubrugge. U kunt de stamboom vinden op www.kwaasteniet.eu/stamboom. Wellicht voor sommigen een aanvulling op het eigen genealogisch onderzoek?

Mocht dat resultaat hebben, dan horen wij dat uiteraard graag!

De redactie

150-Jarig jubileum Christelijke Basisschool de Kinderkring Woubrugge

door Ed Molenaar, voorzitter reüniecommissie

Volgend jaar mei bestaat de Kinderkring 150 jaar. Op 24 mei 2014 wordt er een grote reünie gehouden, waarvoor een speciale reüniecommissie is opgericht. De voorbereidingen zijn in volle gang; er is een jubileumboek in de maak, er wordt gewerkt aan een fototentoonstelling in samenwerking met de historische vereniging O.C. van Hemessen, en er zal een jubileumdienst in de dorpskerk van Woubrugge plaatsvinden.

Oprichting in 1864

Sinds 1857 was het onderwijs in Nederland vrijgegeven. Voor die tijd was er alleen openbaar onderwijs wat door de gemeente werd bekostigd. Wanneer men een bijzondere school wilde stichten moesten de voorstanders daarvan alles betalen: het salaris van de onderwijzers, de leermiddelen en het schoolgebouw. Meer en meer werd in ons dorp behoefte gevoeld om een bijzondere school te stichten. Een inwoner van het dorp, de welgestelde landbouwer en ouderling in de hervormde gemeente Cornelis van Dam is de initiatiefnemer tot oprichting van de school geweest. In zijn woning kwam een twintigtal hoofden van gezinnen samen en daar moet toen het besluit tot oprichting van de christelijke school genomen zijn. Sommige familienamen komen nog steeds voor in het dorp: Van Beijeren, Boot, Kempenaar, Kroon, Los, Slingerland en Molenaar. Er werd grond aangekocht in Wijk D nr. 20, nu Van Hemessenkade naast de Gereformeerde Kerk, er werd een school gebouwd en een huis voor de meester. In mei 1864 werd een reglement van de school vastgesteld. Het werd ondertekend door voorzitter C. van Dam en secretaris J.P. Engel. Er werd een verzoekschrift van C. van Dam en de anderen ingediend en op 23 juli 1864 werd bij Koninklijk Besluit nr. 39 door Koning Willem III goedgekeurd. (bron CBS Woubrugge 125 jaar).

Reünisten en foto's gezocht

De reüniecommissie is naarstig op zoek naar oud-leerlingen en oude klassenfoto's. Op de website van de Kinderkring: www.kinderkringwoubrugge.nl kunnen oud-leerlingen zich aanmelden. Er wordt ook gezocht naar klassenfoto's in het algemeen (toen en nu) en groepsfoto's, in het bijzonder van de reünie in 1989. Ook zijn nog niet alle namen en adressen bij de foto's gevonden. Op www.kinderkringwoubrugge.nl kan meer informatie hierover geplaatst worden. Foto's voorzien van eigen naam (en retouradres) en zo mogelijk andere namen op de foto's kunnen worden ingeleverd bij Spar Bregman, Batehof 1, en Regio Bank, Dokter Lothlaan 8. De commissie scant de foto's en stuurt ze terug. Uiteraard kunnen aanmeldingen en namen en adressen van de foto's ook schriftelijk ingeleverd worden bij bovenstaande adressen.

In samenwerking met de Historische Vereniging O.C. van Hemessen wordt een fototentoonstelling gehouden. Ook hiervoor zijn we op zoek naar oude foto's.

